

עדויות ממלחמת ששת הימים: שמואל רינגל ושמעון שברק

06/06/2023 📅

לציון 56 שנים למלחמת ששת הימים מובאות שתי עדויות מהמלחמה. עדותו של שמואל רינגל, בן המחזור השלישי של שדה נחמיה (קב' חוחית) ועדותו של שמעון שברק, בן המחזור החמישי (קב' תמר). שמואל הוא בנם של רחל וחיים רינגל, ממסדי הקיבוץ, אחיו של דני שנפטר לאחרונה. שמואל חי בחיפה. שמעון הוא בנם של בטי ואלי שברק שהי חברי קיבוץ מ שנות החמישים עד שנות השבעים. חי בהולנד.

ראיון עם שמואל רינגל

מראיינים יונתן פורת ויעקב חורין. יוני 2021. הראיון התקיים במסגרת הפרויקט "דור כיפור".

שמואל מספר:

נולדתי בטבריה ב-1944, גדלתי בקיבוץ חוליות עד גיל 16-15, אחרי בית הספר היסודי למדתי שנתיים בבית הספר האזורי בכפר בלום. בסוף כיתה יוד עברתי לאורט נתניה. שם למדתי שלוש שנים במגמת מכונות. ב-1963 התגייסתי לחיל האוויר. ב-1965 גמרתי קורס טייס. קורס 46. בתיכון בכפר בלום, הייתי פשוט תלמיד גרוע. הסיבות? אני לא יודע אם זה מעניין מישהו. הייתי מאוד רגשן וכנראה שהאווירה הייתה כזאת שהפריעה לי ללמוד. עובדה שכשהגעתי לאורט נתניה פרחתי. לא הייתה לי שום בעיה בלימודים, כאילו באורט נהייתי בן אדם אחר ולא מי שהייתי בקיבוץ. התגייסתי באוגוסט 1963. רציתי ללכת לסיירת מטכ"ל אבל ביקשו שאתמין לקורס טייס. עברתי את הבחינות, עברו איזה 200 חבר'ה. התחלנו את בית הספר לטיסה בתל נוף, גם הטירונות הייתה שם. לאט-לאט נשרו כל אלה שחיל האוויר חשב שהם לא מתאימים. בסוף, במרץ 1965 גמרנו 24 חבר'ה את קורס הטייס. בדיעבד אני יודע שאני הרבה יותר מתאים להיות טיס מאשר לוחם חיל רגלים. המיון הראשוני היה על פיפרים. את הטיסות עשינו בשדה התעופה בסירקין על יד פתח תקווה. עשינו איזה 15 טיסות. ביום שישי אחד שלחו אותי לסולו. עברתי אותו בהצלחה. אני זוכר שנסעתי לחוליות באותו יום והייתי מאוד נרגש שהטסתי לבד מטוס. התפעלתי שהצלחתי להמריא ולנחות לבד בלי בעיות כי זה היה מאוד משונה.

קורס הטייס אחר כך לא היה קשה במיוחד. עשינו אותו על פוגה מגיסטר שהיה די חדש. המטוס נכנס לשירות בערך ב-1960. לאחר שגמרנו קורס טייס, עברנו לחצור, כל אלה שנבחרו להיות טייסים קרביים. צורפתי לטייסת 113, עמוס לפידות היה מפקד הטייסת ושמה עשינו בעצם את ההסבה למטוסי קרב. שם עשיתי די הרבה פשלות כי הייתי עסוק יותר בלהסתכל על בחורות יפות מאשר בענייני הטיסה. אבל מעבר לזה הכול היה בסדר, נהניתי לטוס.

חודשיים לפני מלחמת ששת הימים העבירו אותי לתל נוף. לטייסת החוד - טייסת 116. מטוסי מיסטר. שם היו מפקדים ממש משכמם ומעלה. אביהו בן-נון היה סגן מפקד הטייסת ויונתן שחר היה מפקד הטייסת. אנשים נורא נחמדים שידעו לתת מחמאות. וזה כיף לבחור צעיר שעולה לטיסה וכשהוא יורד מהטיסה נותנים לו מחמאה. דבר שלא היה קיים בכלל ברמת דוד.

הפעם הראשונה שהשתתפתי באופן פעיל וקרבי במלחמה, הייתי במבנה הפותח שתקפנו את שדה התעופה פאיד במצריים, ביום הראשון של מלחמת ששת הימים. היינו שם ברבע לשמונה בבוקר, אביהו בן נון היה מפקד המבנה. זה היה נראה משונה שמגיעים למצרים וזורקים עליהם פצצות ויורים עליהם, כי להבדיל מחיל רגלים טייסים בעצם לא שומעים את הרעש ולא מרגישים את היריות. לפעמים רואים את הפיצוץ. אחרי שהפצצנו את המסלול עשינו כמה יעפי תקיפה על המטוסים שחנו שם וחזרנו הביתה לתל נוף. בצהרים ציוותו אותי עם מישהו בשם פקטורי, בעברו מכפר גלעדי, שהוביל את המבנה לירדן. תקפנו את שדה התעופה מפרק. בדרך לשם, כשטסנו בגובה נמוך, אני פתאום רואה טייס צונח, כמעט פוגע לי במטוס. יצרתי קשר עם הבקרה וסיפרתי להם שאיזה טייס צנח ליד המקום שעברתי בו. בשלב מאוחר יותר כשקראתי ספרים הבנתי שבאותו זמן, טייס מיראז' הפיל מטוס ירדני וכנראה שהטייס שעבר לידי היה הטייס הירדני. הגענו לירדן, בירדן ראינו את התותחים שיוורים עלינו כי הפגזים התפוצצו, כמו שרואים בסרטים ממלחמת העולם השנייה "פופים" כאלה. אחרי שזרקנו את הפצצות התחלנו יעפי צליפה ובאחד מיעפי הצליפה פגע במטוס שלי מקלע 0.5. כדור אחד עבר ליד המצח שלי ומהרסיסים שלו נפגעתי בעין. כדור שני פגע במשענת הראש. ז"א היה פסע ביני לבין המוות.

במזל איבדתי רק את הראייה בעין אחת. הודעתי שנפצעתי ושאני חוזר הביתה. הרעש במטוס היה נוראי כי השמשה, חופת הטייס, הייתה מנופצת. כשראיתי את בית שאן מלמטה הבנתי שאני עומד לנחות ברמת דוד. הודעתי למגדל הפיקוח שאני פצוע ושאני נוחת בגישה ישירה, לא עושה הקפות ולא שום דבר. נחתתי בגישה ישירה, פוניתי מהמסלול והתעלפתי. או כמעט התעלפתי. וזהו. נגמר הסיפור שלי. הביאו אותי לבית החולים בעפולה. מהר מאוד הבנתי שהראייה כבר לא תחזור בעין שנפגעתי בה. כשהייתי בבית החולים הביאו לי פסיכולוג, כי אני בד"כ לא דברן גדול. חשבו שאני בדיכאון כי לא דיברתי. אמרתי אני לא בדיכאון, חלק מהחברים שלי לא חזרו בכלל. אני לפחות חזרתי ואני לפחות חי. זה מה שקורה בחיים כשיוצאים להילחם. חלק חוזרים וחלק לא. לכן אני מקבל את הגזירה או מה שנפל עלי, אני מקבל את זה כמו שזה, זה לא הכניס אותי לשום דיכאון. ידעתי שהחיים שלי ישתנו, גם המראה החיצוני משתנה, אין מה לעשות כשמאבדים עין. זה משהו שצריך להתמודד אתו ואני חושב שהתמודדתי אתו בסדר. אחרי שנפצעתי הייתי בעפולה חודש ואח"כ העבירו אותי לתל השומר. בתל השומר היינו שלושה פצועי עיניים: אחד קיבל כדור ממש לעין, אני קיבלתי רק רסיס, והיה אחד שיצא שלם, ז"א הכדור עבר לו דרך הראש ויצא שלם, כלומר. אני הייתי ב"אמצע".

עד 1976 לא עשיתי מילואים. לא קראו לי. אחרי מלחמת יום כיפור הבנתי שבצבא נכנסו לפניקה ולקחו כל מיני אנשים שלא עשו מילואים אחרי הסדיר. לא סתם לקחו אותם, אנשים של חיל האוויר העבירו לשריון. אותי העבירו ליחידה של בקרה אווירית שפעלה מפיקוד המרכז בירושלים. עשיתי שם מילואים תקופה לא ארוכה ובזה סיימתי את השירות שלי.

הפציעה השפיעה עלי בכך שהייתי צריך לבחור מקצוע שאם לא הייתי נפצע לא הייתי בוחר בו בכלל. הייתי אולי נשאר בחיל האוויר, או הולך לאל על. בכל אופן היה לי ברור שמרגע שנפצעתי שאין לי מקצוע. שאני לא יכול להיות במקצוע התעופה, אם זה באזרחות או בחיל האוויר. הסתבר לי שאני צריך לרכוש מקצוע מ-א-ת. זה מה שעשיתי. התקבלתי לטכניון ועברתי לגור בחיפה. היה לי ברור שבקיבוץ לא אחיה כי לא מצאתי שם את מקומי. אני חושב שהייתי שם נטע זר, אין לי טענות לאף אחד, אני לא יכול להגדיר את עצמי כאדם חברתי אז היה לי ברור שבקיבוץ אני לא אוכל לחיות.

עברתי לעבוד בענף הבנייה עד שיצאתי לפנסיה.

בתקופה שלמדתי בטכניון ביקשתי לטוס על מטוסים קלים, אז עשו לי בחינה, לראות אם אני יכול לנחות עם עין אחת. לא הייתה לי בעיה עם זה. בכל התקופה שלמדתי בטכניון עשיתי מילואים בשדה דוב. קיבלתי כל מיני משימות להטיס פה ולהטיס שם. יום אחד התקשרו שיגאל אלון מחכה בחיפה וצריך להטיס אותו לירושלים. הייתי נהג מונית כזה. בשלב מסוים הפסיקו גם את זה כי הייתי צריך משקפים.

אני זוכר למשל ב-1972 שעבדתי ביוקנעם עם פועלים ערביים, יצקנו איזה גג, ומטוסים עברו למעלה, זה עשה לי עצוב, שאני פה יוצק בטונים וחברים שלי, או שהיו חברים שלי, טסים שם למעלה. החוכמה הגדולה תמיד להסתכל על הגרוע יותר.

הכרתי את אשתי הראשונה ב-1966 בחורשת טל. אחרי המלחמה, ב-1968 התחתנו. נולדו לנו 3 ילדים אחרי 17 שנים הגענו למסקנה שכדאי לפרק את החבילה ונפרדנו. אחרי חמש שנים הכרתי את מאיה, אשתי הנוכחית שאתה אני חי מ-1990 עד היום. כן ירבו השנים. יש לי שלושה ילדים מהאישה הראשונה, שנפטרה לפני כמה שנים ובן ממאיה. בעצם הבן שיש לי ממאיה הוא היחיד שממש דומה לי. מבחינת הפייטריות.

למדתי שבחיים כדאי להסתכל על חצי הכוס המלאה ולא על מה שאין לך. תמיד אפשר לראות הרבה דברים שלאחרים יש ולך אין. צריך ללמוד לשמוח עם מה שיש. את זה אני משתדל לעשות עד היום למרות שהחיים לא קלים.

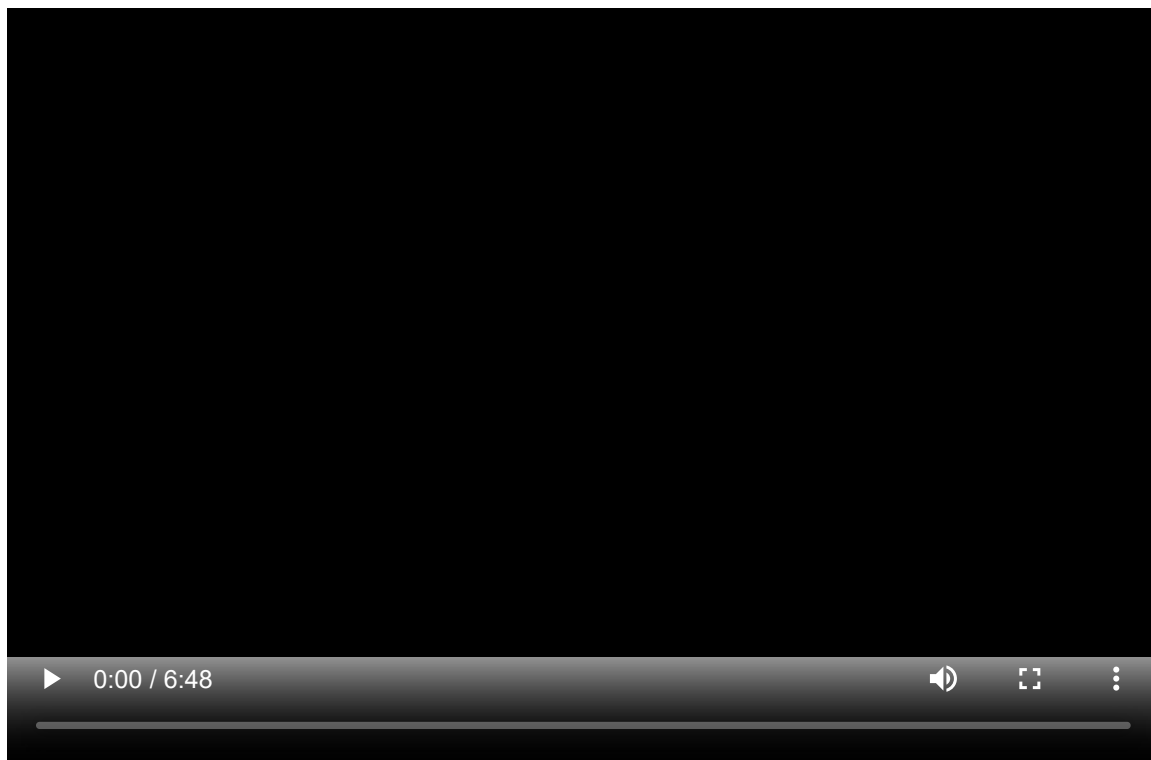
אלה קורות חיי.

קישור לתמליל הראיון המלא עם שמואל

עדות של שמעון שברק על נפילתו של נחמיה כהן

נחמיה כהן נהרג ביום הראשון של מלחמת ששת הימים, בקרב שייך עלי מונטר (גבעה הנמצאת בין שדרות לעזה). נחמיה הגיע מסיירת מטכ"ל והיה סמ"פ של שמעון שברק שהיה קשר שלו, מימי ההמתנה שלפני המלחמה והיה לידו כשנחמיה נהרג.

נחמיה נהרג מפגיעה ישירה של פגז של טנק ונפל ממש לידיים של שמעון.

תגובות לדף זה

+ תגובה חדשה

היו זמנים

עזרא פימנטל | 9/6/2023

שמואל, נעים להיזכר בילדות המשותפת, שבעיני הייתה יפה, ופתאום נעלמת. שאפו על מסע חיך מעורר ההשראה, שלעתים קרובות העסיק את מחשבתי. יישר כוח, עזרא

יישר כוח. אבל הסרטים "כבדים" ודי מעצבן להמתין פעם ושוב עד ששוב נשמע משפט ונקטע כעבור שניות גדעון ש. | 8/6/2023

ללא מציג